

Έρευνα μιας ηλεκτρονικής κοινότητας εκπαιδευτικών Πληροφορικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Αλεξούδα Γεωργία

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Πληροφορικής, 1^ο ΠΕΚΕΣ Κεντρικής Μακεδονίας,
alexouda@gmail.com

Περίληψη

Για τις ανάγκες της εμπειρικής κατανόησης μιας ηλεκτρονικής κοινότητας εκπαιδευτικών Πληροφορικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που δημιουργήθηκε από την αρμόδια Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου, υλοποιήθηκε έρευνα με ανώνυμο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο. Ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των στάσεων και των απόψεων των μελών της καθώς και των παραγόντων που ενθαρρύνουν ή εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή τους. Παρά τις θετικές απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας, η πλειοψηφία των μελών δεν έχει ενεργό συμμετοχή. Παρόλα αυτά, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί πιθανή τη μελλοντική ενεργό συμμετοχή του και το πλήθος των μελών που έχουν ήδη ενεργό συμμετοχή δεν είναι ευκαταφρόνητο. Η ενθάρρυνση της δημιουργού της ηλεκτρονικής κοινότητας καθώς και οι αναρτήσεις που γίνονται δείχνουν να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των μελών. Βασικό εμπόδιο στην ενεργό συμμετοχή των μελών αναδεικνύεται η έλλειψη χρόνου.

Λέξεις κλειδιά: Ηλεκτρονική κοινότητα, εκπαιδευτικοί Πληροφορικής, ερωτηματολόγιο, ενεργός συμμετοχή.

Εισαγωγή

Εδώ και χρόνια συναντάμε κοινότητες εκπαιδευτικών που χαρακτηρίζονται ως κοινότητες μάθησης ή κοινότητες πρακτικής ή κοινότητες πρακτικής και μάθησης ή δίκτυα εκπαιδευτικών, κ.α. Τα όρια ανάμεσα στα διαφορετικά είδη κοινοτήτων συχνά πλέον είναι δυσδιάκριτα (Vangrieken et al., 2017). Οι κοινότητες των εκπαιδευτικών αξιοποιούν τις εμπειρίες και τις καλές πρακτικές των ίδιων των εκπαιδευτικών και μπορούν να έχουν σημαντική συμβολή στην επαγγελματική τους ανάπτυξη (Hudson et al., 2013; Vangrieken et al., 2017; Westheimer, 2008).

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) διευκολύνουν πολύ την ανάπτυξη των κοινοτήτων των εκπαιδευτικών και οδήγησαν στις ηλεκτρονικές κοινότητες, οι οποίες αποδεικνύονται μία από τις πλέον δημοφιλείς προσεγγίσεις επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών (Greenhow & Askari, 2017). Οι ηλεκτρονικές κοινότητες εμπλέκουν τους εκπαιδευτικούς σε αλληλεπιδράσεις που τους βοηθούν σε ένα συλλογικό επίπεδο να κατανοήσουν καλύτερα διάφορα παιδαγωγικά ζητήματα, να αποκτήσουν νέες γνώσεις και να ανακαλύψουν νέες τεχνολογίες που τους είναι χρήσιμες (Jones & Dexter, 2014; Popp & Goldman, 2016; Lantz-Andersson et al., 2018). Η τεχνολογία επεκτείνει και αναπλαισιώνει την οργάνωση των κοινοτήτων και με τον τρόπο αυτό αλλάζει η δυναμική της συμμετοχής (Wenger et al., 2009). Σύμφωνα με την εκτενή βιβλιογραφική ανασκόπηση των Lantz-Andersson et al. (2018) παρότι οι ηλεκτρονικές κοινότητες των εκπαιδευτικών είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς, η εμπειρική τους κατανόηση δεν έχει αναπτυχθεί αρκετά και χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια έρευνα εμπειρικής κατανόησης της ηλεκτρονικής κοινότητας «Εκπαιδευτικοί Πληροφορικής της Α/θμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής», η οποία δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2019 από την αρμόδια Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου (ΣΕΕ) και είναι ενταγμένη στη συνολική προσπάθεια της για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Η ΣΕΕ δημιούργησε την ηλεκτρονική κοινότητα ως ιδιωτική ομάδα στην πλατφόρμα του Πανελληνίου Σχολικού

Δικτύου. Η δημιουργία της ηλεκτρονικής κοινότητας καθώς και τα αποτελέσματα της παρατήρησης της λειτουργίας της μέχρι το τέλος του έτους 2019 παρουσιάστηκαν σε προηγούμενη εργασία, στα συμπεράσματα της οποίας γίνεται αναφορά στη σημασία μιας εμπειρικής έρευνας της ηλεκτρονικής κοινότητας (Αλεξούδα, 2020). Μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας μπορούν να γίνουν οι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής των Δημοτικών Σχολείων της συγκεκριμένης περιοχής και όσοι εκπαιδευτικοί συνέβαλαν ως επιμορφωτές σε δράσεις για τους εκπαιδευτικούς Πληροφορικής των Δημοτικών Σχολείων στην περιοχή αυτή. Οι εκπαιδευτικοί που έγιναν μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας και το επόμενο σχολικό έτος υπηρετούν σε άλλη βαθμίδα ή σε άλλη περιοχή μπορούν να παραμείνουν μέλη της.

Ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των στάσεων και των απόψεων των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας καθώς και των παραγόντων που ενθαρρύνουν ή εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή τους.

Ακολουθούν τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας:

1. Ποια είναι η στάση των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας σε σχέση με την ενεργό συμμετοχή τους σε αυτή;
2. Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας;
3. Ποιες είναι οι απόψεις των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας για τις δυνατότητές της;
4. Ποιοι παράγοντες εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας;
5. Ποιες είναι οι προτάσεις των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας για τη βελτίωση της λειτουργίας της;

Μεθοδολογία

Χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε ειδικά για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, επειδή δε βρέθηκε κάποιο ερωτηματολόγιο άλλης έρευνας που καλύπτει τις ανάγκες της. Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με τη βοήθεια των φορμών google και στάλθηκε σε όλους τους εκπαιδευτικούς που είναι μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας. Το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε με βάση τους εξής άξονες: χρήση ηλεκτρονικής κοινότητας, στάση απέναντι στην ηλεκτρονική κοινότητα, παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας, απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονική κοινότητας, παράγοντες που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή, προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία της ηλεκτρονικής κοινότητας. Στη διαμόρφωση του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη οι πρόσφατες βιβλιογραφικές ανασκοπήσεις των Macía & García (2016) και των Lantz-Andersson et al. (2018). Επίσης λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων 5 εκπαιδευτικών που εκδήλωσαν ενδιαφέρον να αναλάβουν ρόλο επιμορφωτή καθώς και τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών στις επιμορφωτικές συναντήσεις καθώς και στις επισκέψεις στα σχολεία. Επιλέχτηκε η συγκεκριμένη μεθοδολογία συλλογής δεδομένων, γιατί ένα καλά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο μπορεί να μας δώσει τα δεδομένα που χρειαζόμαστε με οικονομικό τρόπο και σε μορφή κατάλληλη για τους σκοπούς της έρευνάς μας (Verma & Mallick, 2004).

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει συνολικά 39 ερωτήσεις, από τις οποίες οι 36 ερωτήσεις είναι κλειστού τύπου και οι 3 ερωτήσεις είναι ανοικτού τύπου. Όλες οι ερωτήσεις κλειστού τύπου είναι υποχρεωτικές, ενώ οι 3 ερωτήσεις ανοικτού τύπου είναι προαιρετικές. Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 9 ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούν το προφίλ του εκπαιδευτικού, 3 ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούν τον άξονα «Χρήση ηλεκτρονικής κοινότητας», 12 ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούν τον άξονα «Στάση απέναντι στην ηλεκτρονική κοινότητα», 4 ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία ερώτηση ανοικτού τύπου που αφορούν τον άξονα «Παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας», 4 ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούν τον άξονα «Απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονική κοινότητας», 4 ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία ερώτηση ανοικτού τύπου που αφορούν τον άξονα «Παράγοντες που

εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή» και μία ερώτηση ανοικτού τύπου που αφορά τον άξονα «Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία της ηλεκτρονικής κοινότητας». Στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκαν 7 ενότητες, μία για καθέναν από τους 6 άξονες συν το προφίλ των συμμετεχόντων.

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα με τη χρήση της περιγραφικής στατιστικής.

Αποτελέσματα

Η έρευνα διεξήχθη τον Δεκέμβριο του 2019. Τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή η ηλεκτρονική κοινότητα είχε 83 μέλη (χωρίς τη δημιουργό). Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 55 μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας, δηλαδή ο βαθμός ανταπόκρισης ήταν 66,27% (55/83). Σημειώνεται ότι 10 μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας τη χρονική στιγμή διεξαγωγής της έρευνας δεν υπηρετούσαν σε δημοτικά σχολεία της συγκεκριμένης περιοχής. Πρόκειται για ποσοστό 12% (10/83) των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας. Από αυτά μόνο ένα άτομο απάντησε το ερωτηματολόγιο. Οπότε, ο βαθμός ανταπόκρισης των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας που υπηρετούσαν τη χρονική στιγμή διεξαγωγής της έρευνας σε Δημοτικά Σχολεία της συγκεκριμένης περιοχής είναι 73,97% (54/73). Ακολουθούν τα αποτελέσματα για το προφίλ των συμμετεχόντων και καθέναν από τους 6 άξονες του ερωτηματολογίου.

Προφίλ συμμετεχόντων

Το 52,73% (29/55) των συμμετεχόντων είναι άντρες και το 47,27% (26/55) είναι γυναίκες. Το 81,82% (45/55), δηλαδή η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων, είναι μόνιμα διορισμένοι εκπαιδευτικοί που μετατάχθηκαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το 10,91% (6/55) είναι μόνιμα διορισμένοι εκπαιδευτικοί που το σχολικό έτος 2019-20 ήταν αποσπασμένοι στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μόνο το 5,45% (3/55) των συμμετεχόντων είναι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, μόνο ένας συμμετέχων (1,82%) είναι μόνιμα διορισμένος εκπαιδευτικός που σε προηγούμενο σχολικό έτος ήταν αποσπασμένος στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και το σχολικό έτος 2019-20 δεν υπηρετούσε στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά παρέμενε μέλος της ηλεκτρονικής κοινότητας. Το 72,73% (40/55) των συμμετεχόντων είναι ηλικίας 41-50 έτη, το 16,36% (9/55) είναι ηλικίας 31-40 έτη και το 10,91% (6/55) είναι ηλικίας άνω των 51 ετών. Κανείς από τους συμμετέχοντες δεν έχει ηλικία μέχρι και 30 έτη. Το 34,55% (16/20) των συμμετεχόντων έχει 16-20 έτη διδακτικής εμπειρίας στη σχολική τάξη στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνολικά, το 27,27% (15/55) έχει 11-15 έτη διδακτικής εμπειρίας, το 20% (11/55) έχει τουλάχιστον 21 έτη διδακτικής εμπειρίας και τέλος το 18,18% (10/55) έχει 6-10 έτη διδακτικής εμπειρίας. Το 92,73% (51/55) των συμμετεχόντων έχει τουλάχιστον 5 έτη διδακτικής εμπειρίας στη σχολική τάξη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Με βάση όλα τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για έμπειρους εκπαιδευτικούς που έχουν αρκετή διδακτική εμπειρία στη πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, η συντριπτική πλειοψηφία τους ανήκει πλέον στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

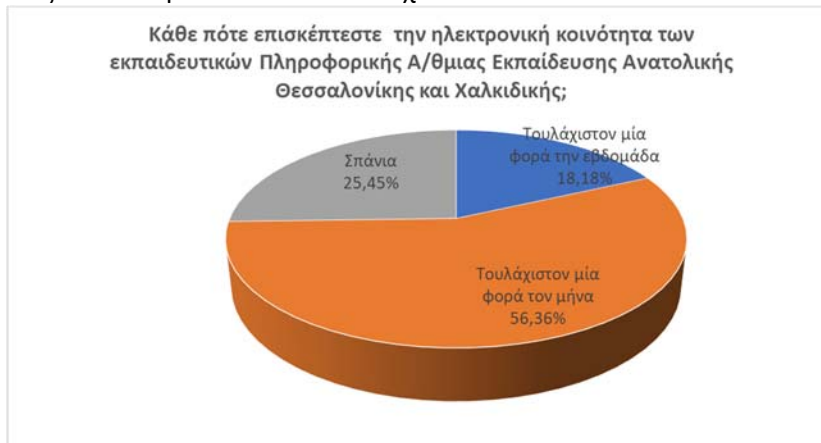
Το 50,91% (28/55) των συμμετεχόντων έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα, το 41,82% (23/55) δεν έχει κάποιον πρόσθετο τίτλο σπουδών πέρα από το βασικό πτυχίο διορισμού, το 3,64% (2/55) έχει διδακτορικό δίπλωμα και το 3,64% (2/55) έχει δεύτερο πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι οι εκπαιδευτικοί στη συγκεκριμένη ερώτηση κλήθηκαν να επιλέξουν το ανώτερο από τα εξής επίπεδα σπουδών: βασικό πτυχίο διορισμού, δεύτερο πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταπτυχιακό δίπλωμα, διδακτορικό δίπλωμα. Διαπιστώνουμε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων έχει πέρα από το βασικό πτυχίο διορισμού και άλλους τίτλους σπουδών.

Το 50,91% (28/55) των συμμετεχόντων δήλωσε πως είναι μέλος κάποιας άλλης ηλεκτρονικής κοινότητας εκπαιδευτικών. Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει να συμφωνεί με τη διαπίστωση των Macía & García (2016) ότι πολλά μέλη μιας ηλεκτρονικής κοινότητας εκπαιδευτικών είναι και μέλη άλλων ηλεκτρονικών κοινοτήτων.

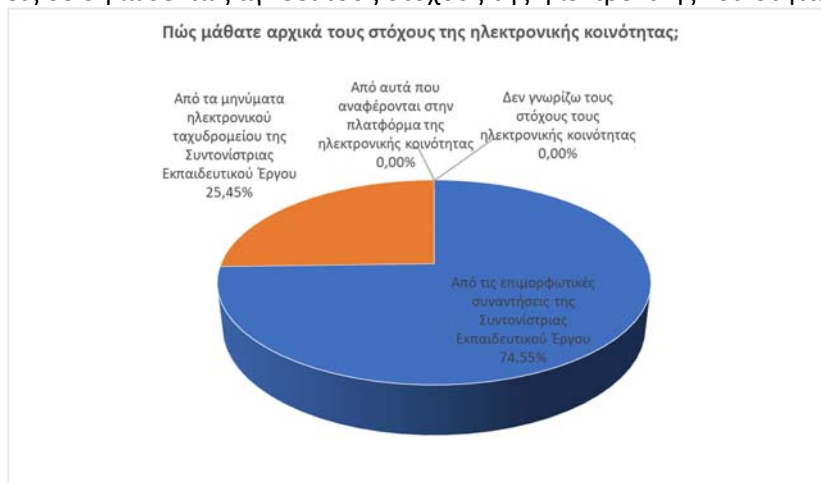
Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Χρήση ηλεκτρονικής κοινότητας»

Στα σχήματα 1 και 2 βλέπουμε τα γραφήματα για τα αποτελέσματα για τη χρήση της ηλεκτρονικής κοινότητας. Σύμφωνα με το γράφημα του σχήματος 1 η πλειοψηφία των συμμετεχόντων επισκέπτονται την ηλεκτρονική κοινότητα τουλάχιστον μία φορά τον μήνα. Το 58,16% (32/55) των συμμετεχόντων δήλωσε πως έχει επιλέξει τη ρύθμιση να λαμβάνει e-mail για τις αλλαγές στην ηλεκτρονική κοινότητα. Όσοι επέλεξαν τη ρύθμιση αυτή έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται για τις αναρτήσεις που έγιναν στην ηλεκτρονική κοινότητα χωρίς να χρειάζεται να την επισκέπτονται συχνά.

Σχήμα 1: Γράφημα για τη συχνότητα της επίσκεψης της ηλεκτρονικής κοινότητας

Σύμφωνα με το γράφημα του σχήματος 2 η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (74,55%, δηλαδή 41/55) δήλωσε πως αρχικά έμαθε τους στόχους της ηλεκτρονικής κοινότητας από τις επιμορφωτικές συναντήσεις της ΣΕΕ. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει τη σχέση ανάμεσα στη λειτουργία της ηλεκτρονικής κοινότητας και των λοιπών δράσεων της ΣΕΕ. Το 25,45% (14/55) δήλωσε ότι αρχικά έμαθε τους στόχους της ηλεκτρονικής κοινότητας από τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΣΕΕ. Κανείς δε δήλωσε πως έμαθε αρχικά τους στόχους της ηλεκτρονικής κοινότητας από αυτά που αναφέρονται στην πλατφόρμα της. Επίσης, κανείς δε δήλωσε πως αγνοεί τους στόχους της ηλεκτρονικής κοινότητας.

Σχήμα 2: Γράφημα για τον τρόπο ενημέρωσης των για τους στόχους της ηλεκτρονικής κοινότητας

Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Στάση απέναντι στην ηλεκτρονική κοινότητα»

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, συγκεκριμένα το 70,91% (39/55) δήλωσε πως δεν έκανε κάποια ανάρτηση στην ηλεκτρονική κοινότητα. Αντίθετα, το 29,09% (16/55) δήλωσε πως έκανε τουλάχιστον μία ανάρτηση. Παρατηρούμε πως ένα σημαντικό ποσοστό δεν έχει

ενεργό συμμετοχή. Συγχρόνως παρατηρούμε ότι το ποσοστό που έχει ενεργό συμμετοχή δεν είναι ευκαταφρόνητο. Μόνο το 3,64% (2/55) των συμμετεχόντων δηλώνει πως αποκλείει το ενδεχόμενο να κάνει κάποια ανάρτηση στην ηλεκτρονική κοινότητα στο μέλλον. Αντίθετα, η συντριπτική πλειοψηφία, συγκεκριμένα το 96,36% (53/55) των συμμετεχόντων, δηλώνει πως στο μέλλον πιθανόν να κάνει κάποια ανάρτηση στην ηλεκτρονική κοινότητα. Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας, παρότι δεν έχει μέχρι στιγμής ενεργή συμμετοχή, υπάρχει περίπτωση στο μέλλον να συμμετέχει ενεργά. Το αποτέλεσμα αυτό αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας για τη μελλοντική εμπλοκή τους.

Στον πίνακα 1 βλέπουμε τις απαντήσεις των μελών στα ερωτήματα που αφορούν τη στάση τους απέναντι στην ηλεκτρονική κοινότητα στην πενταβάθμια κλίμακα Likert. Όπως βλέπουμε το 92,73% (51/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί πως η ηλεκτρονική κοινότητα του δίνει το αίσθημα πως είναι μέλος μιας ευρύτερης κοινότητας πρακτικής και μάθησης και ότι μπορεί να βοηθηθεί σημαντικά από τη συμμετοχή του σε αυτή. Το 83,64% (46/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί πως αν αντιμετωπίσει κάποιο πρόβλημα ή αν έχει κάποια απορία που αφορά τη διδασκαλία της Πληροφορικής στο Δημοτικό Σχολείο, θα ζητήσει βοήθεια από την ηλεκτρονική κοινότητα.

Στις δύο προηγούμενες ερωτήσεις παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των μελών δηλώνει πως συμφωνεί σε βαθμό ξεκάθαρα άνω του μετρίου. Αντίθετα, στην επόμενη ερώτηση που αφορά την πρόταση «Μου αρέσει να συμμετέχω ενεργά στην ηλεκτρονική κοινότητα κάνοντας τις δικές μου αναρτήσεις» βλέπουμε πιο συγκρατημένες απαντήσεις. Αν και το 61,82% δηλώνει ότι συμφωνεί με την πρόταση σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο, παρατηρούμε ότι το 41,82% (23/55) επιλέγει την απάντηση «Μέτρια». Μόνο το 20% (11/55) απαντά ότι συμφωνεί σε βαθμό τουλάχιστον «πολύ», δηλαδή ένα ποσοστό μικρότερο από τα ήδη ενεργά μέλη. Έχει ενδιαφέρον να μελετήσουμε το φαινόμενο αυτό σε σχέση με τις απαντήσεις των μελών στην επόμενη ερώτηση που αφορά την πρόταση «Μου αρέσει να διαβάσω τις αναρτήσεις των άλλων μελών». Το 23,64% (13/55) των συμμετεχόντων συμφωνεί πάρα πολύ, το 45,45% (25/55) συμφωνεί πολύ, το 27,27% (15/55) συμφωνεί μέτρια, το 3,64% (2/55) συμφωνεί λίγο και κανείς δεν επιλέγει την απάντηση «καθόλου». Δηλαδή, το 96,36% (53/55) δηλώνει ότι συμφωνεί με την πρόταση σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο. Παρατηρούμε ότι το ποσοστό αυτό είναι σαφώς μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της προηγούμενης ερώτησης. Δηλαδή, ένα ποσοστό των συμμετεχόντων προτιμά περισσότερο να διαβάσει τις αναρτήσεις των άλλων μελών παρά να κάνει τις δικές του αναρτήσεις.

Το 94,55% (52/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Αν μπορώ να συμβάλω στην επίλυση κάποιας απορίας ή κάποιου προβλήματος που τέθηκαν στην ηλεκτρονική κοινότητα, θα κάνω κάποια ανάρτηση για να βοηθήσω.». Σε σχέση με τη διαμοίραση υλικού στην εκπαιδευτική κοινότητα έχουμε τα εξής αποτελέσματα. Το 92,73% (51/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Αν έχω κάποιο χρήσιμο υλικό (είτε δικό μου είτε από κάποια διαδικτυακή πηγή) θα το αναρτήσω στην ηλεκτρονική κοινότητα.». Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θα ενεργοποιούνταν προκειμένου να βοηθήσει κάποιον συνάδερφο εκπαιδευτικό και είναι πρόθυμη να μοιραστεί χρήσιμο υλικό. Μόνο το 25,45% (14/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Το να μην έχω κατοχυρωμένα πνευματικά δικαιώματα, με αποτρέπει από το να αναρτώ δικό μου υλικό στην κοινότητα». Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η μη κατοχύρωση πνευματικών δικαιωμάτων δεν αποτρέπει την πλειοψηφία από τη διαμοίραση υλικού. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως η ΣΕΕ έχει εξηγήσει στους εκπαιδευτικούς πως είναι κατανοητό πως κάποιος που θέλει να δημοσιεύσει κάποια εργασία του σε ένα επιστημονικό συνέδριο ή σε ένα μαθητικό συνέδριο ή φεστιβάλ ή προετοιμάζεται για ένα μαθητικό διαγωνισμό κωλύεται τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή να αναρτήσει στην ηλεκτρονική κοινότητα. Αν όμως θέλει να μοιραστεί την εργασία του με τους συναδέλφους του, μπορεί να το κάνει μετά τη δημοσίευση της εργασίας ή την ολοκλήρωση του μαθητικού διαγωνισμού.

Το 47,27% (26/55) των συμμετεχόντων δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Παρότι έχω δικό μου υλικό, δεν το αναρτώ στην ηλεκτρονική κοινότητα, επειδή δεν το θεωρώ αρκετά χρήσιμο.». Διαπιστώνουμε δηλαδή, ότι ένα μη ευκαταφρόνητο ποσοστό των ερωτώμενων δεν αναρτά το υλικό του στην ηλεκτρονική του κοινότητα, επειδή δεν το θεωρεί αρκετά χρήσιμο. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως και κάποια από τα μέλη που ανάρτησαν υλικό στην ηλεκτρονική κοινότητα, το έπραξαν μετά από προτροπή και ενθάρρυνση της ΣΕΕ, στην οποία είχαν εκφράσει τις ανησυχίες τους για τη χρησιμότητα του υλικού τους. Παρότι, κατά τη γνώμη της ΣΕΕ επρόκειτο για πολύ χρήσιμο και υψηλού επιπέδου υλικό, οι ίδιοι είχαν τις αμφιβολίες τους. Το αποτέλεσμα αυτό είναι σύμφωνο με τα αποτελέσματα της έρευνας των Preece et al. (2004).

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι πρόθυμο να μοιραστεί το υλικό του με τα υπόλοιπα μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας, περίπου το ¼ των μελών επηρεάζεται αρνητικά από τη μη κατοχύρωση των πνευματικών του δικαιωμάτων και περίπου οι μισοί συμμετέχοντες δεν θεωρούν αρκετά χρήσιμο το υλικό τους για να το αναρτήσουν.

Το 61,82% (34/55) των συμμετεχόντων δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Θα ήθελα να βρω συνεργάτες μέσω της ηλεκτρονικής κοινότητας.». Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό (29,09%) δήλωσε ακριβώς «μέτριο» βαθμό. Παρατηρούμε δηλαδή ότι η πλειοψηφία έχει μια θετική στάση στην εύρεση συνεργατών μέσω της ηλεκτρονικής κοινότητας, αλλά ο βαθμός στον οποίο το επιθυμεί είναι για αρκετούς συγκρατημένος. Επιπλέον, το 93,36% (53/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο βλέπει θετικά την αξιοποίηση της ηλεκτρονικής κοινότητας για ασύγχρονες δραστηριότητες στο πλαίσιο επιμορφωτικών δράσεων.

Πίνακας 1: Αποτελέσματα για τον άξονα «Στάση απέναντι στην ηλεκτρονική κοινότητα»

Ερώτηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
G3. Η ηλεκτρονική κοινότητα μου δίνει το αίσθημα πως είμαι μέλος μιας ευρύτερης κοινότητας πρακτικής και μάθησης και ότι μπορώ να βοηθηθώ σημαντικά από τη συμμετοχή μου σε αυτή.	0 (0,00%)	4 (7,27%)	9 (16,36%)	33 (60%)	9 (16,36%)
G4. Αν αντιμετωπίσω κάποιο πρόβλημα ή αν έχω κάποια απορία που αφορά τη διδασκαλία της Πληροφορικής στο Δημοτικό Σχολείο, θα ζητήσω βοήθεια από την ηλεκτρονική κοινότητα.	1 (1,82%)	8 (14,55%)	16 (29,09%)	20 (36,36%)	10 (18,18%)
G5. Μου αρέσει να συμμετέχω ενεργά στην ηλεκτρονική κοινότητα κάνοντας τις δικές μου αναρτήσεις.	5 (9,09%)	16 (29,09%)	23 (41,82%)	7 (12,73%)	4 (7,27%)
G6. Μου αρέσει να διαβάζω τις αναρτήσεις των άλλων μελών.	0 (0,00%)	2 (3,64%)	15 (27,27%)	25 (45,45%)	13 (23,64%)
G7. Αν μπορώ να συμβάλω στην επίλυση κάποιας απορίας ή κάποιου προβλήματος που τέθηκαν στην ηλεκτρονική κοινότητα, θα κάνω κάποια ανάρτηση για να βοηθήσω.	1 (1,82%)	2 (3,64%)	13 (23,64%)	26 (47,27%)	13 (23,64%)

Γ8. Αν έχω κάποιο χρήσιμο υλικό (είτε δικό μου είτε από κάποια διαδικτυακή πηγή) θα το αναρτήσω στην ηλεκτρονική κοινότητα.	1 (1,82%)	3 (5,45%)	15 (27,27%)	24 (43,64%)	12 (21,82%)
Γ9. Το να μην έχω κατοχυρωμένα πνευματικά δικαιώματα, με αποτρέπει από το να αναρτώ δικό μου υλικό στην κοινότητα	18 (32,73%)	23 (41,82%)	11 (20%)	2 (3,64%)	1 (1,82%)
Γ10. Παρότι έχω δικό μου υλικό, δεν το αναρτώ στην ηλεκτρονική κοινότητα, επειδή δεν το θεωρώ αρκετά χρήσιμο.	10 (18,18%)	17 (30,91%)	19 (34,55%)	8 (14,55%)	1 (1,82%)
Γ11. Θα ήθελα να βρω συνεργάτες μέσω της ηλεκτρονικής κοινότητας.	6 (10,91%)	15 (27,27%)	16 (29,09%)	13 (23,64%)	5 (9,09%)
Γ12. Βλέπω θετικά την αξιοποίηση της ηλεκτρονικής κοινότητας για ασύγχρονες δραστηριότητες στο πλαίσιο επιμορφωτικών δράσεων.	0 (0,00%)	2 (3,64%)	9 (16,36%)	29 (52,73%)	15 (27,27%)

Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας»

Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας. Το 94,55% (52/55) των συμμετεχόντων δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Η ενθάρρυνση της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου στις δια ζώσης συναντήσεις επηρέασε θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα». Το 92,73% (51/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.». Το 94,55% (52/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Οι αναρτήσεις της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.». Το 89,09% (49/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Οι αναρτήσεις των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.». Διαπιστώνουμε ότι και οι τέσσερις παράγοντες που διερευνήθηκαν επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή στην ηλεκτρονική κοινότητα ενός πολύ μεγάλου ποσοστού των ερωτώμενων και πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στη διαχείρισή της. Τα αποτελέσματα για τη σημασία της ενθάρρυνσης συμφωνούν με τις διαπιστώσεις των ερευνών των Macia & García (2016) και των Lantz-Andersson et al. (2018). Επίσης τα αποτελέσματα σχετικά με την επιρροή των αναρτήσεων συμφωνούν με τις διαπιστώσεις της εργασίας των Macia & García (2016) για την επιρροή της ικανοποίησης των χρηστών από τη μέχρι στιγμής λειτουργία της κοινότητας στη μελλοντική τους συμμετοχή σε αυτή.

Πίνακας 2: Αποτελέσματα για τον άξονα «Παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας»

Ερώτηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Δ1. Η ενθάρρυνση της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου στις δια ζώσης συναντήσεις επηρέασε θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.	0 (0,00%)	3 (21,82%)	12 (47,27%)	26 (25,45%)	14 (25,45%)
Δ2. Τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.	0 (0,00%)	4 (7,27%)	12 (21,82%)	27 (49,09%)	12 (21,82%)
Δ3. Οι αναρτήσεις της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.	0 (0,00%)	3 (21,82%)	16 (29,09%)	26 (47,27%)	10 (18,18%)
Δ4. Οι αναρτήσεις των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας επηρέασαν θετικά τη συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.	3 (5,45%)	3 (5,45%)	13 (23,64%)	27 (49,09%)	9 (16,36%)

Στην ερώτηση ανοικτού τύπου «Τι άλλο θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στην αύξηση της ενεργούς συμμετοχής σου στην ηλεκτρονική κοινότητα;» δόθηκαν 4 απαντήσεις, στις οποίες εκφράζεται κάποια δυσανεμία για τα χαρακτηριστικά της πλατφόρμας του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου που χρησιμοποιήθηκε. Επίσης, 4 συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στην έλλειψη χρόνου που αποτελεί βασικό τους εμπόδιο. Επιπλέον, σε 3 απαντήσεις εκφράζεται η επιθυμία και η ελπίδα να αυξηθούν οι αναρτήσεις. Τέλος, μία απάντηση αφορά την εκπόνηση συνεργατικών σχεδίων εργασίας, μία απάντηση αφορά την αξιοποίηση της ηλεκτρονικής κοινότητας σε ασύγχρονες δραστηριότητες επιμορφώσεων και μία απάντηση αφορά τον συνδυασμό της ηλεκτρονικής κοινότητας με επιπλέον επιμορφωτικές δράσεις.

Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας»

Στον πίνακα 3 βλέπουμε τα αποτελέσματα για τις απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας. Το 96,36% (53/55) των συμμετεχόντων δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για θέματα που αφορούν τη διδασκαλία της Πληροφορικής.» με τη μεγάλη πλειοψηφία των απαντήσεων να συγκεντρώνονται στις επιλογές «πολύ» και «πάρα πολύ». Το 98,18% (54/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που

προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για διαμοιρασμό εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της Πληροφορικής.» με τη μεγάλη πλειοψηφία των απαντήσεων να συγκεντρώνονται και πάλι στις επιλογές «πολύ» και «πάρα πολύ». Το 94,55% (51/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για τη δημιουργία συνεργασιών εκπαιδευτικών Πληροφορικής.». Το 87,27% (43/55) δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Θεωρώ εύχρηστο το περιβάλλον της ηλεκτρονικής κοινότητας.». Συμπεραίνουμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί σημαντικές τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας.

Πίνακας 3: Αποτελέσματα για τον άξονα «Απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας»

Ερώτηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
E1. Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για θέματα που αφορούν τη διδασκαλία της Πληροφορικής.	0 (0,00%)	2 (3,64%)	7 (12,73%)	30 (54,55%)	16 (29,09%)
E2. Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για διαμοιρασμό εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της Πληροφορικής.	0 (0,00%)	1 (1,82%)	5 (9,09%)	29 (52,73%)	20 (36,36%)
E3. Θεωρώ σημαντική τη δυνατότητα που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για τη δημιουργία συνεργασιών εκπαιδευτικών Πληροφορικής.	1 (1,82%)	2 (3,64%)	9 (16,36%)	31 (56,36%)	12 (21,82)
E4. Θεωρώ εύχρηστο το περιβάλλον της ηλεκτρονικής κοινότητας.	3 (5,45%)	4 (7,27%)	15 (27,27%)	23 (41,82%)	10 (18,18%)

Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Παράγοντες που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή»

Στον πίνακα 4 βλέπουμε τα αποτελέσματα για τους παράγοντες που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή. Το 89,09% (49/55) των συμμετεχόντων δηλώνει ότι σε βαθμό τουλάχιστον μέτριο συμφωνεί με την πρόταση «Η έλλειψη χρόνου εμποδίζει την ενεργό συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.» με τη μεγάλη πλειοψηφία των απαντήσεων να συγκεντρώνονται στις επιλογές «πολύ» και «πάρα πολύ». Διαπιστώνουμε ότι η έλλειψη χρόνου αναδεικνύεται σε κορυφαίο εμπόδιο για την ενεργό συμμετοχή στην ηλεκτρονική κοινότητα. Το αποτέλεσμα αυτό είναι σύμφωνο με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων των εκπαιδευτικών που είναι πρόθυμοι να αναλάβουν ρόλο επιμορφωτή, τις δηλώσεις των εκπαιδευτικών στις επιμορφωτικές συναντήσεις και στις επισκέψεις της ΣΕΕ στα σχολεία, αλλά και με τα αποτελέσματα της παρατήρησης της λειτουργίας της κοινότητας όπου βλέπουμε ότι αρκετές αναρτήσεις γίνονται πολύ αργά το βράδυ. Υπενθυμίζουμε ότι 4 εκπαιδευτικοί εξέφρασαν το μεγάλο πρόβλημα έλλειψης χρόνου που αντιμετωπίζουν και

στην ερώτηση «Τι άλλο θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στην αύξηση της ενεργούς συμμετοχής σου στην ηλεκτρονική κοινότητα;» που μελετήθηκε παραπάνω.

Το 38,18% (21/55) και το 29,09% (16/55) των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών συμφωνεί καθόλου ή λίγο αντίστοιχα με την πρόταση «Οι χαμηλές προσδοκίες μου από την ηλεκτρονική κοινότητα εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή μου σε αυτή.». Το 23,64% (13/55) συμφωνεί σε μέτριο βαθμό με την πρόταση αυτή και μόνο το 9,09% (5/55) δηλώνει ότι συμφωνεί πολύ. Διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει κάποιος παράγοντας χαμηλών προσδοκιών που εμποδίζει την ενεργό συμμετοχή της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων. Το 49,09% (27/55) δηλώνει ότι συμφωνεί σε τουλάχιστον μέτριο βαθμό με την πρόταση «Η ενεργός συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα επηρεάζεται αρνητικά από το γεγονός πως είμαι συνεσταλμένος/η». Διαπιστώνουμε ότι τα στοιχεία του χαρακτήρα των μελών μπορούν να επηρεάσουν σε έναν βαθμό την ενεργό συμμετοχή τους στην ηλεκτρονική κοινότητα.

Μόνο το 18,18% (10/55) των συμμετεχόντων συμφωνεί σε τουλάχιστον μέτριο βαθμό με την πρόταση «Δεν θεωρώ αρκετά αναγκαία την ενεργό συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα, επειδή διδάσκω αρκετά χρόνια στην Α/θμια εκπαίδευση και αισθάνομαι ότι έχω ήδη βρει τις κατάλληλες διδακτικές πρακτικές.». Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι με βάση τα αποτελέσματα το 92,73% (51/55) των συμμετεχόντων έχει τουλάχιστον 5 έτη διδακτικής εμπειρίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Παρόλα αυτά, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η συμμετοχή τους στην ηλεκτρονική κοινότητα μπορεί να είναι επωφελής για αυτούς. Το αποτέλεσμα αυτό θα μπορούσαμε να το δούμε και σε συνδυασμό με την άποψη που εκφράστηκε από έναν εκπαιδευτικό στη συνέντευξη πως ίσως η χρονική στιγμή να μη βοηθάει. Το σκεπτικό πως όταν τοποθετήθηκαν για πρώτη φορά εκπαιδευτικοί Πληροφορικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση η ηλεκτρονική κοινότητα θα είχε πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή, επειδή τότε όλοι είχαν έντονες απορίες, ήταν ανήσυχoi και ήθελαν καθοδήγηση, σαφώς και έχει λογική βάση. Παρόλα αυτά, διαπιστώνουμε ότι και την τρέχουσα χρονική στιγμή η συμμετοχή στην ηλεκτρονική κοινότητα κρίνεται επωφελής.

Πίνακας 4: Αποτελέσματα για τον άξονα «Παράγοντες που εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή»

Ερώτηση	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
ΣΤ1. Η έλλειψη χρόνου εμποδίζει την ενεργό συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα.	3 (5,45%)	3 (5,45%)	6 (10,91%)	22 (40%)	21 (38,18%)
ΣΤ2. Οι χαμηλές προσδοκίες μου από την ηλεκτρονική κοινότητα εμποδίζουν την ενεργό συμμετοχή μου σε αυτή.	21 (38,18%)	16 (29,09%)	13 (23,64%)	5 (9,09%)	0 (0,00%)
ΣΤ3. Η ενεργός συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα επηρεάζεται αρνητικά από το γεγονός πως είμαι συνεσταλμένος/η.	15 (27,27%)	13 (23,64%)	13 (23,64%)	11 (20,00%)	3 (5,45%)
ΣΤ4. Δεν θεωρώ αρκετά αναγκαία την ενεργό συμμετοχή μου στην ηλεκτρονική κοινότητα, επειδή διδάσκω αρκετά χρόνια στην Α/θμια	31 (56,36%)	14 (25,45%)	3 (5,45%)	6 (10,91%)	1 (1,82%)

εκπαίδευση και αισθάνομαι
ότι έχω ήδη βρει τις
κατάλληλες διδακτικές
πρακτικές.

Στην ερώτηση ανοικτού τύπου «Ποιοι άλλοι πρόσθετοι παράγοντες θεωρείτε ότι επηρεάζουν αρνητικά την ενεργό συμμετοχή σας στην ηλεκτρονική κοινότητα;» 5 εκπαιδευτικοί αναφέρθηκαν και πάλι στο σοβαρό πρόβλημα έλλειψης χρόνου που αντιμετωπίζουν, το οποίο αναδεικνύεται στο κορυφαίο εμπόδιο για την ενεργό συμμετοχή. Επιπλέον, μία απάντηση εκφράζει μια απογοήτευση από το ύψος της ενεργούς συμμετοχής μέχρι στιγμής, μία απάντηση αναφέρεται στον αναγκαίο χρόνο προσαρμογής και μία απάντηση εκφράζει δυσαρέσκεια για περιβάλλον της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Αποτελέσματα άξονα ερωτηματολογίου «Προτάσεις»

Στην ερώτηση ανοικτού τύπου «Τι προτείνεις για την καλύτερη λειτουργία της ηλεκτρονικής κοινότητας;» μία απάντηση προτείνει την οργάνωση webinar, μία απάντηση προτείνει την παράλληλη αξιοποίηση κάποιου μέσου κοινωνικής δικτύωσης, μία απάντηση προτείνει η πλατφόρμα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου να γίνει περισσότερο εργονομική και μία άλλη προτείνει τη βελτίωση της ταχύτητάς της, μία απάντηση προτείνει τη μεγαλύτερη ενεργοποίηση των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας, μία απάντηση προτείνει την περαιτέρω διεύρυνση της θεματολογίας, μία απάντηση προτείνει την αξιοποίησή της σε ασύγχρονες επιμορφωτικές δραστηριότητες, μία απάντηση προτείνει την προώθηση της μεγαλύτερης αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών και μία απάντηση τονίζει τον ρόλο της συμβολής όλων των μελών.

Συμπεράσματα

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είναι μόνιμα διορισμένοι εκπαιδευτικοί μεταταγμένοι στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, έχουν πλούσια διδακτική εμπειρία στη δευτεροβάθμια και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και περίπου οι μισοί έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα.

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρεί σημαντικές τις δυνατότητες που προσφέρει η ηλεκτρονική κοινότητα για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για θέματα που αφορούν τη διδασκαλία της Πληροφορικής, διαμοιρασμό εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της Πληροφορικής καθώς και για τη δημιουργία συνεργασιών εκπαιδευτικών Πληροφορικής. Αν και η πλειοψηφία των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας, χαρακτηρίζουν το περιβάλλον της πλατφόρμας που χρησιμοποιήθηκε ως εύχρηστο, παρόλα αυτά πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρξαν μερικά αρνητικά σχόλια για το περιβάλλον της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Παρά τις θετικές απόψεις για τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κοινότητας, η πλειοψηφία των μελών δεν έχει ενεργό συμμετοχή. Υπάρχει η προσδοκία πως τα μέλη που έχουν ενεργό συμμετοχή θα αυξηθούν, δεδομένου πως η συντριπτική πλειοψηφία δηλώνει πως στο μέλλον πιθανόν να κάνουν κάποια ανάρτηση στην ηλεκτρονική κοινότητα. Με βάση τις απαντήσεις ένα ποσοστό των μελών της ηλεκτρονικής κοινότητας προτιμά περισσότερο να διαβάζει τις αναρτήσεις των άλλων μελών παρά να κάνει τις δικές του αναρτήσεις. Πολύ σημαντικό ποσοστό των εκπαιδευτικών δηλώνει πως η ηλεκτρονική κοινότητα του δίνει το αίσθημα πως είναι μέλος μιας ευρύτερης κοινότητας πρακτικής και μάθησης και ότι μπορεί να βοηθηθεί σημαντικά από τη συμμετοχή του σε αυτή. Επίσης η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δείχνει πρόθυμη να ζητήσει και να προσφέρει βοήθεια σε κάποιον συνάδερφο μέσω της ηλεκτρονικής κοινότητας. Επιπλέον, η πλειοψηφία δείχνει πρόθυμη να μοιραστεί χρήσιμο υλικό με τα άλλα μέλη της ηλεκτρονικής κοινότητας. Η μη κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων δείχνει να μη λειτουργεί αποτρεπτικά για τη διαμοίραση υλικού για την πλειοψηφία. Περίπου οι μισοί συμμετέχοντες δηλώνουν πως παρότι έχουν

χρήσιμο υλικό, δεν το αναρτούν επειδή έχουν αμφιβολίες για τη χρησιμότητά του. Αξίζει να σημειωθεί πως ακόμη και κάποια από τα μέλη που ανάρτησαν ήδη υλικό, το οποίο μάλιστα είναι υψηλής ποιότητας, είχαν αρχικά αμφιβολίες για τη χρησιμότητά του και έκαναν την ανάρτηση μετά από την ενθάρρυνση της ΣΕΕ. Η πλειονότητα βλέπει θετικά την αξιοποίηση της ηλεκτρονικής κοινότητας για ασύγχρονες δραστηριότητες στο πλαίσιο επιμορφωτικών δράσεων. Οπότε θα είχε ενδιαφέρον να επεκταθούν οι τρόποι αξιοποίησης της ηλεκτρονικής κοινότητας στο πλαίσιο της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως η ενθάρρυνση της ΣΕΕ στις δια ζώσης συναντήσεις καθώς και τα μηνύματά της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή των μελών. Επίσης, οι αναρτήσεις της ΣΕΕ και των λοιπών μελών επηρεάζουν θετικά την ενεργό συμμετοχή. Η έλλειψη χρόνου αναδειχτηκε ως ο βασικός παράγοντας που εμποδίζει την ενεργό συμμετοχή των μελών. Το αποτέλεσμα αυτό συμφωνεί με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων, τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών στις επιμορφωτικές συναντήσεις και στις επισκέψεις στα σχολεία καθώς με την παρατήρηση της λειτουργίας της ηλεκτρονικής κοινότητας. Δε διαπιστώθηκαν χαμηλές προσδοκίες από την ηλεκτρονική κοινότητα, οι οποίες θα μπορούσαν να διαδραματίσουν κάποιον αποθαρρυντικό ρόλο. Η ενεργός συμμετοχή των μελών δείχνει να επηρεάζεται σε έναν βαθμό από τα στοιχεία του χαρακτήρα τους. Επίσης, το γεγονός πως τα περισσότερα μέλη έχουν αρκετή διδακτική εμπειρία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν τους κάνει να αμφισβητούν την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα της ενεργού συμμετοχής τους στην ηλεκτρονική κοινότητα.

Αναφορές

Greenhow, C., & Askari, E. (2017). Learning and teaching with social network sites: A decade of research in education. *Education and Information Technologies*, 22(2), 623-645.

Hudson, P., Hudson, S., Gray, B., Bloxham, R. (2013). Learning About Being Effective Mentors: Professional Learning Communities and Mentoring. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 1291-1300.

Jones, W. M., & Dexter, S. (2014). How teachers learn: The roles of formal, informal, and independent learning. *Education Technology and Research Development*, 62(3), 367-384.

Lantz-Andersson, A., Lundin, M., Selwyn, N. (2018). Twenty years of online teacher communities: A systematic review of formally-organized and informally-developed professional learning groups. *Teaching and Teacher Education*, 75(1), 302-315.

Macia, M., & García, I. (2016). Informal online communities and networks as a source of teacher professional development. *Teaching and Teacher Education*, 55, 291-307.

Popp, J., & Goldman, S. (2016). Knowledge building in teacher professional learning communities. *Teaching and Teacher Education*, 59, 347-359.

Preece, J., Nonnecke, B., Andrews, D. (2004). The top five reasons for lurking: improving community experiences for everyone. *Computers in Human Behavior*, 20(2), 201-223.

Vangrieken, K., Meredith, C., Packer, T., Kyndt, E. (2017). Teacher communities as a context for professional development: A systematic review. *Teaching and Teacher Education*, 61, 47-59.

Verma, G.K., & Mallick, K. (2004). *Εκπαιδευτική Έρευνα: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Τεχνικές* (επιμ. Α. Παπασταμάτης, μτφρ. Ε. Γρίβα). Αθήνα: Τυπωθήτω.

Wenger, E., White, N., Smith, J. D. (2009). *Digital habitats: Stewarding technology for communities*. Portland, OR: CPsquare.

Westheimer, J. (2008). Learning among colleagues: Teacher community and the shared enterprise of education. In: M. Cochran-Smith, S. Feiman-Nemser, & J. McIntyre, (Eds.), *Handbook of research on teacher education* (pp. 756-782). Lanham, MD: Rowman: Reston, VA: Association of Teacher Educators.

Αλεξούδα, Γ. (2020). Ανάπτυξη ηλεκτρονικής κοινότητας εκπαιδευτικών Πληροφορικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής*, 55, 31-55.

